Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei
De heer drs. J. de Bat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum *17 november 2026*
betreft *nadere vragen over voortgang aanpak netcongestie; Voorzienings- en leveringszekerheid energie*
ons kenmerk *183159*

Geachte heer De Bat,

De leden van de vaste commissie van Economische Zaken, Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van uw antwoorden op de nadere vragen over de voortgang van de aanpak netcongestie van 12 oktober 2026.[1] De leden van de fracties van **PRO** en **BBB** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vervolgvragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van PRO en BBB
U schrijft zich terdege bewust te zijn van het risico dat bedrijven wegens transportschaarste niet kunnen uitbreiden of verduurzamen en uit Nederland vertrekken.[2] De leden van de fracties van PRO en BBB zien een vergelijkbaar risico bij energieopslag en zoals verderop in deze inbreng aan de orde komt, ook bij de industrie. In de brief over de voortgang van de aanpak van netcongestie van 5 oktober 2026 noemt u batterijen een belangrijk voorbeeld van congestieverzachters.[3] Tegelijk staat de businesscase van batterijopslag onder druk door stijgende transporttarieven en een mogelijke dubbele tarifering. Als opslag daardoor niet van de grond komt, verdwijnt een belangrijk deel van de oplossing voor netcongestie.

Dubbele tarifering van energieopslag

Vraag 1
Bent u bekend met het consultatiedocument 'Vormgeving invoedingstarief' van de ACM van 12 november 2025?[4] Daarin stelt de ACM dat voor afname en invoeding "afzonderlijk een transporttarief" moet worden betaald, ook bij aangeslotenen die beide doen, zoals een batterij, en ziet zij "op dit moment geen reden" om deze netgebruikers daarvan uit te zonderen.[5] Klopt het dat bij opslag voor dezelfde elektriciteit twee keer transporttarief wordt betaald, eerst bij het laden en daarna bij het terugleveren, terwijl afnemers alleen bij afname en producenten alleen bij invoeding betalen? Welke afzonderlijke, aantoonbare netkosten veroorzaakt het laden en welke het ontladen van een batterij, en hoe wordt voorkomen dat dezelfde kosten twee keer worden toegerekend?

[1] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA.
[2] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA, p. 6-7.
[3] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, AZ, p. 2.
[4] ACM, 12 november 2025, 'Consultatie Vormgeving invoedingstarief'.
[5] ACM, 12 november 2025, 'Consultatie Vormgeving invoedingstarief', p. 19.

Vraag 2

Een batterij verbruikt, op de omzettingsverliezen na, geen elektriciteit; zij levert de geladen stroom terug aan het net. In het Verenigd Koninkrijk is opslag sinds de Energy Act 2023 wettelijk een vorm van opwekking.[6] Daarnaast betaalt men daar voor opslag niet mee aan de vaste netkosten die bij afnemers in rekening worden gebracht, omdat opslag niet als eindverbruik wordt aangemerkt. Bent u bereid te bepleiten dat voor opslag de nettarieven als invoeder worden gebruikt en daar dus enkel één keer voor wordt betaald, met hooguit een afnametarief over het nettoverbruik, dat wil zeggen de omzettingsverliezen? Hoe voorkomt u daarbij dat netkosten verschuiven naar andere netgebruikers, waaronder de industrie, die al met een kostennadeel ten opzichte van het buitenland kampt?

Vraag 3

De ACM schrijft dat moet worden voorkomen dat voor hetzelfde gebruik van het net twee keer een tarief wordt berekend, maar noemt het nog onduidelijk wanneer daarvan sprake is.[7] Artikel 18 van Verordening (EU) 2019/943[8] verbiedt discriminatie van opslag in nettarieven, en de Nationale Actieagenda Batterijsystemen roept op "belemmerende dubbele nettarieven" te voorkomen.[9] Hoe verhoudt het voorstel van de ACM zich volgens u tot deze drie uitgangspunten? U schrijft dat de ACM de exclusieve bevoegdheid heeft om de voorwaarden voor aansluiting op het net vast te stellen.[10] Sinds het arrest van het Hof van Justitie van 2 september 2021 geldt dat ook voor de tariefstructuur.[11] Deelt u de opvatting van deze leden dat u daarnaast ook een algemene systeemverantwoordelijkheid heeft om maatschappelijke doelen, zoals klimaat en congestie, na te streven en ervoor te zorgen dat marktwerking daarmee compatibel moet zijn? Welke instrumenten heeft u dan nog en bent u bereid dit standpunt bij de ACM en in Europees verband in te brengen voordat het ontwerp-codebesluit verschijnt?

Vraag 4

U wijst op tijdsafhankelijke nettarieven, die huishoudens moeten belonen voor het verschuiven van verbruik naar momenten buiten de spits.[12] Een batterij doet precies dat, op grote schaal. Erkent u dat de hoge en stijgende nettarieven (met in 2027 een gemiddelde stijging van 20% op het hoogspanningsnet van TenneT)[13] en een mogelijke dubbele tarifering juist een belemmering vormen voor de ontwikkeling en inpassing van batterijopslag, met gevolgen voor de netcongestie en de flexibiliteit van het energiesysteem? Welke mogelijkheden ziet u om deze belemmeringen weg te nemen? Heeft u overwogen om stroom die op de lagere netvlakken blijft (vraag, aanbod en batterijen) ook een tariefvoordeel te geven, omdat zij uitbreiding van hoog- en middenspanningsnetten voorkomt ten algemenen nutte? In een land als Oostenrijk werkt dat goed, aldus de fractieleden van PRO en BBB.

Vraag 5

De ACM kondigde op 30 juni 2026 een overgangstermijn van 20 jaar aan voor projecten met een investeringsbesluit vóór de ingangsdatum van het invoedingstarief.[14] Kunt u bevestigen dat deze overgangstermijn ook geldt voor opslagprojecten?

---

[6] Energy Act 2023.
[7] ACM, 12 november 2025, 'Consultatie Vormgeving invoedingstarief', p. 19.
[8] Artikel 18 Verordening (EU) 2019/943.
[9] Bijlage bij *Kamerstukken II* 2026/27, 31 209, nr. 270, p. 41.
[10] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA, p. 5.
[11] HvJ EU, 2 september 2021, C-718/18, Commissie vs. Duitsland.
[12] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA, p. 6.
[13] Tennet, 7 oktober 2026, 'Tarieven voor aangesloten partijen op hoogspanningsnet stijgen in 2027, tarieven voor het extra-hoogspanningsnet dalen'.
[14] ACM, 30 juni 2026, 'ACM: invoedingstarief krijgt een met Duitsland vergelijkbare overgangstermijn van 20 jaar na ingebruikname'.

Stijgende nettarieven en voorspelbaarheid

Vraag 6

Welke concrete maatregelen neemt u om de stijging van de nettarieven in de periode 2027–2031 te dempen? Welke rol kan amortisatie, waarbij de kosten van netuitbreiding over een langere periode worden gespreid, daarin spelen? In de motie-Klos, ingediend op 15 oktober 2026 en unaniem door de Tweede Kamer aangenomen, wordt de regering verzocht te onderzoeken welke gerichte maatregelen mogelijk zijn om de effecten van de stijging van de nettarieven te beperken, en de Tweede Kamer daarover in het voorjaar van 2027 te informeren.[15] Bent u bereid deze informatie ook aan de Eerste Kamer te sturen en daarin uitdrukkelijk de gevolgen voor energieopslag, de glastuinbouw en de energie-intensieve industrie mee te nemen? Bent u bereid zo'n maatregel te koppelen aan een vooraf gepubliceerd tariefpad, zodat financiers van industrie, consumenten en opslagprojecten met een voorspelbaar kostenniveau over de looptijd van hun lening kunnen rekenen?

Vraag 7

Bevat de aangekondigde Integrale Beleidsagenda Energieopslag, naast acties op contractvoorwaarden en vergoedingen binnen alternatieve transportrechten, ook acties op de tariefstructuur zelf?[16] Wat is de einddatum voor de onderhandelingen tussen netbeheerders en marktpartijen over beschikbaarheidsvergoedingen en kortingen, en gelden de uitkomsten ook voor bestaande projecten die al een tijdsduur gebonden transportrecht hebben?

Vraag 8

Het tijdsduurgebonden transportrecht geeft een korting op het kW-contracttarief, maar de beschikbare ruimte van circa 9 GW is volledig vergeven.[17] Welke mogelijkheden ziet u om netgebruikers die hun gebruik aanpassen op momenten dat dit het net ontlast, maar geen tijdsduurgebonden transportrecht meer kunnen krijgen, een vergelijkbare tariefprikkel te geven? Bent u het met de fractieleden van PRO en BBB eens dat zo'n prikkel techniekneutraal moet zijn en dus beschikbaar moet zijn voor batterijen, voor industriële bedrijven die hun elektriciteitsverbruik flexibel inzetten en voor huishoudens, agrarische ondernemingen en mkb-bedrijven, rechtstreeks of via een aggregator? Bent u het er ook mee eens dat zo'n vergoeding moet aansluiten op aantoonbare ontlasting van het net, op de plek en het moment waarop dat nodig is, en niet alleen op de aanwezigheid van opslagcapaciteit? Wanneer is het capaciteitssturingscontract met een vaste beschikbaarheidsvergoeding beschikbaar en kan dit worden gestapeld met marktinkomsten?

Vraag 9

Volgens het monitoringrapport van ACER van 4 november 2026 stegen de kosten van herstelmaatregelen tegen congestie in de EU in 2025 tot € 5,4 miljard, tegen € 4,3 miljard in 2024.[18] In verhouding tot de stroomprijs behoort Nederland daarbij tot de duurste landen. Beschikt u over een integrale maatschappelijke kosten-batenanalyse waarin netverzwaring wordt vergeleken met alternatieven als opslag, vraagsturing, flexibele transportcontracten en lokale oplossingen? Zo ja, wat kost elk alternatief per MW vrijgemaakte transportcapaciteit? Hoe voorkomt u dat de tariefstructuur investeringen in goedkopere oplossingen voor netcongestie ontmoedigt, met als gevolg hogere netinvesteringen die uiteindelijk alle netgebruikers betalen?

---

[15] *Kamerstukken II* 2026/27, 21 501-33, nr. 1255.
[16] Beleidsagenda Energieopslag 2026, 9 november 2026.
[17] TenneT, 7 april 2025, 'TenneT stelt 9 gigawatt ruimte op het hoogspanningsnet beschikbaar voor partijen op de wachtlijst'.
[18] ACER, 4 november 2026, 'Progress of EU electricity wholesale market integration 2026 Monitoring Report'.

Een voorbeeld uit Flevoland (150 kV)

Vraag 10

Bent u bekend met de batterij van FlevoBESS[19] in Dronten (31,6 MW / 126 MWh), die samen met windparken van Windplan Groen achter één aansluiting op het 150 kV-net is aangesloten en waarin ruim 400 lokale aandeelhouders deelnemen? Erkent u dat zo'n batterij alleen transportkosten betaalt voor de stroom die zij uit het openbare net laadt, en dat zij dat vooral doet op momenten met een landelijk overschot aan zon- en windstroom?

Vraag 11

Deze batterij heeft al de gunstigste opzet die mogelijk is: co-locatie met windparken en voor het grootste deel een tijdsduurgebonden transportrecht. Toch betaalt zij in 2026 circa € 1,9 miljoen aan transportkosten, oplopend tot circa € 2,3 miljoen in 2027, ofwel ongeveer € 72.000 per MW per jaar. Tegen het Duitse netkostenniveau waarmee Energy Storage NL rekent (€ 7 per kW per jaar) zou dat circa € 220.000 per jaar zijn. Hoe beoordeelt u dit verschil en acht u dit verenigbaar met het streven naar een gelijk speelveld?

Vraag 12

Omdat elke kwartierpiek uit het net de transportkosten voor een hele week of maand bepaalt, heeft FlevoBESS met de afnemer afgesproken de afname uit het net te beperken tot 16 MW in de zomer en 12 MW in de winter, ruim onder het vermogen van 31,6 MW. Erkent u dat de tariefstructuur er zo toe leidt dat beschikbare opslagcapaciteit bewust niet wordt ingezet op momenten dat het net daar baat bij heeft? Welke aanpassing van de tariefstructuur ziet u om dit te voorkomen?

Vraag 13

Voor aangeslotenen op het 150 kV-net in de Flevopolder zijn de transportkosten fors gestegen sinds het beheer van dit net in januari 2025 van Liander naar TenneT overging, en zij stijgen nu opnieuw met circa 20%. Voor FlevoBESS lopen de transportkosten voor dezelfde aansluiting daardoor op van circa € 0,65 miljoen per jaar onder het Liander-tarief van 2022 naar circa € 2,3 miljoen in 2027, ruim een verdrievoudiging. Hoe beoordeelt u het risico dat lokaal gefinancierde en lokaal gedragen opslagprojecten door deze opeenstapeling in de problemen komen? Welke signalen heeft u ontvangen over batterijprojecten in Nederland die zijn uitgesteld, stopgezet of naar het buitenland verplaatst?

Glastuinbouw en warmtekrachtkoppeling

Vraag 14

Glastuinbouw Nederland wijst op een spanningsveld. Van tuinders wordt gevraagd versneld te verduurzamen en te elektrificeren met onder meer warmtepompen, e-boilers en flexibel elektriciteitsgebruik.[20] Tegelijk ontbreekt op veel plekken netcapaciteit voor delen van de sector naar verwachting tot 2034–2036 en verwacht de ACM dat de transportkosten op de regionale netten in 2027 gemiddeld met circa 20% stijgen.[21] Kunt u inzichtelijk maken wat de stijgende transporttarieven betekenen voor de glastuinbouw en in hoeverre zij investeringen in elektrificatie en verduurzaming beïnvloeden? Hoe voorkomt u dat ondernemers enerzijds worden gestimuleerd om te elektrificeren, terwijl zij anderzijds te maken krijgen met onvoldoende netcapaciteit en sterk stijgende transporttarieven?

[19] Flevo-BESS – Flevo-BESS
[20] Glastuinbouw Nederland, 'De glastuinbouw & Nederland: Samen door met de energietransitie'.
[21] ACM, 7 oktober 2026, 'ACM publiceert tariefvoorstellen netbeheerders 2027'.

Vraag 15

Ook tuinders met een warmtekrachtkoppeling nemen elektriciteit af en voeden in. Glastuinbouw Nederland wijst er in haar reactie op de ACM-consultatie op, dat moet worden voorkomen dat voor gebruik van hetzelfde net dubbel wordt betaald en stelt voor dat bij afname én invoeding de hoogste van beide pieken bepalend is.[22] Gelden uw antwoorden op de vragen over dubbele tarifering van opslag ook voor deze tuinders? Hoe wordt gewaarborgd dat bij zo'n aansluiting naar de gezamenlijk benodigde capaciteit wordt gekeken, zodat de tuinder niet twee keer betaalt voor dezelfde netcapaciteit?

Vraag 16

Volgens de WKK-Barometer 2026 blijven de circa 1.000 warmtekrachtkoppelingen in de glastuinbouw tot ver na 2030 nodig voor de leveringszekerheid, maar verzwakt hun businesscase.[23] In december 2023 is aan de leden van de BBB-fractie een impactanalyse toegezegd van de bijdrage van WKK's aan de flexibilisering van het stroomnet.[24] De termijn daarvan is verschoven naar 1 juli 2027. Waarom duurt dit zo lang? Kunt u de analyse eerder naar de Kamer sturen? Kunt u daar ook het effect van de stijgende nettarieven en het invoedingstarief op het voortbestaan van deze WKK's in meenemen?

Huishoudens en agrariërs

Vraag 17

Vanaf 2028 komen alleen slim aanstuurbare warmtepompen in aanmerking voor subsidie uit de ISDE. In antwoord op een eerder gestelde vraag van deze leden over een vergoeding voor consumenten die hun laadpaal of warmtepomp laten terugregelen, verwijst u naar de tijdsafhankelijke nettarieven die de ACM vanaf 1 januari 2029 wil invoeren.[25] Hoe wordt gegarandeerd dat de consument de regie houdt over de eigen installatie en dat gegevens over het gebruik alleen met diens toestemming worden gedeeld? Ontvangt een huishouden dat de netbeheerder zijn warmtepomp laat terugregelen daarvoor een vergoeding, naast het effect van een tijdsafhankelijk tarief?

Vraag 18

Het Rijk, de netbeheerders, de ACM en marktpartijen hebben in juli 2026 afgesproken de garantie los te laten dat transportcapaciteit vrijwel altijd en overal beschikbaar is en bij de groei van het stroomverbruik met kleinere veiligheidsmarges te rekenen.[26] Welke gevolgen kan deze keuze hebben voor de betrouwbaarheid van de stroomvoorziening voor huishoudens en bedrijven? Bent u bereid te regelen dat netgebruikers die schade lijden door een onderbreking die het gevolg is van deze keuze, daarvoor een redelijke vergoeding ontvangen?

Vraag 19

De Subsidieregeling Emissieloos Landbouwmaterieel werd op 2 juni 2026 opengesteld en was binnen twee dagen ruim zesvoudig overvraagd: er werd € 57,5 miljoen aangevraagd voor een budget van € 8,6 miljoen.[27] Hoe wordt gewaarborgd dat agrariërs die met deze subsidie elektrificeren hun materieel ook kunnen laden, ook als hun netaansluiting door congestie beperkt is en in de oogsttijd snel moet worden geladen? Welke mogelijkheden ziet u voor voorrang of flexibele transportcapaciteit voor zulke piekmomenten?

---

[22] Glastuinbouw Nederland, 9 januari 2026, 'Reactie op Consultatie Vormgeving Invoedingstarief'.
[23] Blueterra, 28 juli 2026, 'Nieuwe WKK Barometer: draaiuren blijven hoog door trager tempo energietransitie'.
[24] T03814, Toezegging Impactanalyse bijdrage wkk's (36.418).
[25] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA, p. 6.
[26] Visie op gebruik van het elektriciteitssysteem bijlage bij *Kamerstukken II* 2025/26, 29 023, nr. 713; Solar & Storage magazine, 1 juli 2026, 'Kabinet en netbeheerders accepteren bewust meer risico op stroomnet'.
[27] Subsidie emissieloos landbouwmaterieel (SEL) | RVO.nl; Accountant, 5 juni 2026, 'Subsidie voor elektrisch landbouwmaterieel zwaar overvraagd'.

Nettarieven voor de internationaal concurrerende industrie

Ook voor de internationaal concurrerende industrie vormen de Nederlandse nettarieven een steeds groter knelpunt, aldus de fractieleden van PRO en BBB. Deze bedrijven concurreren niet alleen met producenten buiten Europa, maar zien ook dat andere Europese landen maatregelen nemen om de netkosten voor hun industrie te beperken. In uw antwoorden erkent u het risico dat bedrijven uit Nederland vertrekken.[28] Zo kondigde zinkproducent Nyrstar in Budel op 24 september 2026 een strategische heroverweging van zijn Nederlandse activiteiten aan, onder verwijzing naar de hoge energiekosten en het ontbreken van maatregelen in de begroting voor 2027 om de netkosten voor de energie-intensieve industrie te beperken. Begin 2024 lag de productie daar al enkele maanden stil, nadat de transportkosten bij TenneT in één jaar waren gestegen van € 0,4 miljoen naar € 25 miljoen.[29] De fractieleden van PRO en BBB hebben daarom de volgende vragen.

Vraag 20

Kunt u voor de jaren 2020 tot en met 2027 aangeven hoe de transporttarieven voor een representatieve grote industriële afnemer op het 110/150 kV-net en op het 220/380 kV-net zich hebben ontwikkeld, zowel in euro per MW per jaar als procentueel ten opzichte van 2020 en 2025? Kunt u daarbij inzicht geven in de effecten van wijzigingen in de tariefstructuur, de afschaffing van de volumecorrectieregeling en de groei van de toegestane inkomsten van TenneT?

Vraag 21

Klopt het dat de nettarieven van regionale netbeheerders op dit moment lager liggen dan die van de landelijke netbeheerder? Hoe verhoudt zich dat tot het uitgangspunt dat kosten van hogere naar lagere netvlakken cascaderen? De fractieleden van PRO en BBB wijzen erop dat aangeslotenen in de Flevopolder dit verschil direct merkten toen het 150 kV-net daar in januari 2025 van Liander naar TenneT overging.

Vraag 22

Kunt u voor een representatieve staal-, chemie-, raffinage-, papier- en voedingsmiddelenfabriek de netkosten in Nederland vergelijken met die in Duitsland, België, Frankrijk en Spanje, uitgedrukt in euro per MWh en euro per MW per jaar, met dezelfde verbruiksprofielen en netvlakken, zodat een zuivere vergelijking ontstaat? Kunt u daarbij uiteenzetten welke instrumenten deze landen gebruiken om de netkosten van de energie-intensieve industrie te beperken en ten minste ingaan op kortingen of vrijstellingen, volumecorrecties, plafonds, de financiering van het net op zee of de aansluiting van windparken, de financiering van netinvesteringen uit algemene middelen en kortingen voor anticyclische afnameprofielen? Wat zou het effect zijn als Nederland deze instrumenten zou toepassen? Kunt u in deze vergelijking uitgaan van de totale kosten die de eindgebruiker werkelijk draagt, dus inclusief belastingen, vrijstellingen en financiering uit algemene middelen, zodat geen vertekend beeld ontstaat door verschillen in de manier waarop landen netkosten toerekenen?

Vraag 23

Welke concrete maatregelen neemt u om de nettarieven voor de internationaal concurrerende industrie te verlagen? Kunt u per maatregel aangeven wat het beoogde effect is in euro per MWh en euro per MW per jaar, welke bedrijven ervoor in aanmerking komen, welk budget beschikbaar is, wanneer de maatregel ingaat en hoe lang deze geldt?

Vraag 24

Hoeveel industriële elektrificatieprojecten bevinden zich op dit moment nog vóór een definitief investeringsbesluit en lopen volgens u risico om niet door te gaan door de hoogte of onzekerheid van

[28] *Kamerstukken I*, 2026/2027, 29.023, BA, p. 6-7.
[29] Nyrstar, 24 september 2026, 'Nyrstar start Strategic Business Review voor locatie Budel'.

de nettarieven? Hoe kunt u bedrijven die in Nederland willen investeren zekerheid bieden over de hoogte van de toekomstige nettarieven?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken, Klimaat en Groene Groei ontvangen uw beantwoording indien mogelijk graag binnen twee weken, bij voorkeur vóór de verschijning van het ontwerp-codebesluit over het invoedingstarief.

Met vriendelijke groet,

S.M. Kluit
Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei